

PESTPROTOCOL

De **basis en uitgangspunten** voor het pestprotocol dat we op onze school hanteren, vloeien voort uit de visie en missie zoals we in het schoolplan en de schoolgids beschreven hebben.

De kern hiervan is dat we ruimte voor groei willen realiseren voor alle leerlingen; dit is alleen mogelijk als pesten niet wordt getolereerd.

- Wij willen een school zijn die een veilige en plezierige omgeving vormt voor elke leerling, ongeacht de afkomst of geloofsovertuiging. Pas wanneer een kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.
- We streven naar een goede relatie tussen leerkrachten en leerlingen, een school waar kinderen zich gewaardeerd voelen, verantwoording leren dragen, zichzelf kunnen zijn en zelfstandig worden.
- We willen alle kinderen de kans bieden om tot hun recht te komen, rekening houdend met de verschillen tussen hen, zodat ieder zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen.
- We vinden een evenwichtige sociaal-emotionele ontwikkeling belangrijk. We willen door onze manier van omgaan met de kinderen voorkomen, dat leerlingen elkaar pesten. Kinderen moeten leren dat pesten niet kan, pijn doet, negatieve gevolgen kan hebben voor het welzijn en de ontwikkeling van het gepeste kind.

Het pestprotocol dient ter voorkoming en bestrijding van pestgedrag op onze school waardoor een veilig pedagogisch klimaat wordt bevorderd. Signaleren we toch dat er gepest wordt, dan ondernemen we op doeltreffende wijze actie.

Wat verstaan we onder pesten?

Plagen is onschuldig, pesten is gemeen. Iemand een duw geven, kan plagen zijn maar ook pesten. Het is plagen als de kinderen ongeveer even sterk zijn. De ene keer wint de een en de andere keer wint de ander. Door te plagen leren kinderen conflicten op te lossen. Het hoort bij de ontwikkeling. Soms hoort het bij het spelgedrag van kinderen. Kinderen moeten het verschil tussen plagen en pesten leren kennen.

Pesten is bedreigend. Het gebeurt regelmatig, soms een langere tijd achter elkaar. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen. Het kan variëren van steeds terugkerende kleine pesterijen tot echte bedreigingen en lichamelijk geweld.

Onder pesten verstaan we:

- schelden, schoppen, slaan, roddelen, negeren en/of bedreigen
- spullen vernielen, afpakken of verstoppen
- een kind buiten school opwachten of achterna gaan op weg naar huis

Naast deze openlijke vormen van pesten zijn er ook vormen die niet direct zichtbaar zijn.

Een kind dat bijvoorbeeld:

- altijd wordt buitengesloten
- nooit ergens aan mee mag doen
- op geen enkel feestje wordt uitgenodigd.

Pesten betekent het systematisch misbruiken van je persoonlijke macht om anderen, die zich niet of moeilijk kunnen verweren, pijn te doen, te intimideren of bang te maken met de bedoeling er zelf beter van te worden. De pestkop misbruikt zijn macht. Vaak is er een groepje kinderen dat meedoet met de pestkop; de meelopers.

Pestproblemen doen zich meestal voor in ongunstige omstandigheden zoals:

- een problematische thuissituatie met spanningen in het gezin
- een onprettige sfeer in de klas
- een voortdurende strijd om macht in de klas
- rivaliteit in de straat
- agressie in de buurt

Vaak vertellen kinderen niet aan hun leerkrachten of ouders dat ze worden gepest. Ook de kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, laten meestal niets van zich horen. Het is meestal niet genoeg om bijvoorbeeld een leerling in een andere klas te zetten of een pestkop eens flink aan te pakken. Het is van belang om samen met anderen naar oplossingen te zoeken.

Welke ontwikkelingen zijn er op onze school?

- De afgelopen jaren hebben we veel aandacht besteed aan het realiseren van een goed pedagogisch klimaat van groep 1 t/m groep 8.
- We hebben meer ruimte gecreëerd voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.
- De waarden zijn bekend en woorden gedeeld. Zijn samengevat in het woord 'SUPER'. Dit is bij alle betrokkenen op school bekend.
- We hebben duidelijke regels en afspraken gemaakt, die in de hele school gelden. Hierdoor kan de leerkracht het didactische gedeelte van het klassenmanagement beter uitvoeren, omdat de kinderen weten waar ze zich aan moeten houden. Het heeft ook een positief effect op de manier waarop de kinderen met elkaar omgaan, omdat ze vanaf groep 1 leren dat ze rekening moeten houden met een ander, dat ze samen moeten spelen en werken met klasgenoten en dat ze zelf verantwoordelijkheid krijgen.
- Verdere afspraken en routines voor bijvoorbeeld het buitenspelen zijn besproken en vervolgens beschreven in het schooldocument, zodat ieder weet waar hij aan toe is. Leerkrachten spreken ook kinderen van andere groepen aan, die zich niet aan afspraken houden.
- We communiceren regelmatig, zowel mondeling als schriftelijk, met leerlingen en ouders over de manier waarop we met elkaar moeten omgaan. Er zijn afgelopen jaren enkele ouderavonden besteed aan onderwerpen, die met het gedrag van kinderen en opvoeding te maken hebben en ook aan het stellen van regels en grenzen, in het belang van het welbevinden en de veiligheid van het kind. In schoolgids, schoolplan en nieuwsbrieven wordt hieraan ook aandacht besteed.

In de schoolgids wordt beschreven wat we van ouders en leerlingen verwachten.

Van onze leerlingen wordt verwacht:

- Dat ze zich naar behoren gedragen t.o.v. de leerkrachten, hulpouders, stagiaires, overblijfpouders, medeleerlingen en allen die betrokken zijn bij de school.
- Dat ze instructies en aanwijzingen van het personeel opvolgen. Een aanpassing aan en navolging van de regels, waar deze reëel en redelijk kunnen worden verlangd, is gewenst.

Als het gedrag in strijd is met de regels en uitgangspunten van de school vinden er correcties plaats en wordt de betreffende leerling en eventueel de ouders/verzorgers erop aangesproken. Bij herhaalde overlast of onbehoorlijk gedrag, of bewust negeren of niet accepteren van de regels en afspraken kunnen sancties worden toegepast. In het uiterste geval kan dit leiden tot schorsing of verwijdering van de school. De eventuele sancties worden alleen toegepast binnen het kader van de wettelijke normen en regels die daarvoor gelden.

- Dat ze onder schooltijd niet op eigen initiatief de school uit of het schoolplein af lopen. Deze regel geldt op alle basisscholen in Nederland.

Leerkrachten en leerlingen hebben concrete en duidelijke afspraken gemaakt over gedragsregels/waarden die schoolbreed in onze school en op het plein gelden. Ze zijn ingesteld ter bevordering van een goede, duidelijke en prettige gang van zaken. Voor het welbevinden van allen worden ze door leerlingen, ouders en leerkrachten nageleefd. Deze

regels/waarden hangen overal op zodat iedereen op de hoogte is en blijft van onze afspraken. Sommige regels hebben te maken met het gedrag van leerlingen, andere zijn meer organisatorisch van aard.

Op school zijn er, omdat we met velen samenleven, een aantal waarden. Er wordt van iedereen verwacht dat zij zich aan deze houden.

Samen:	Wij zijn samen de school, jij en ik.
Uniek:	Je mag zijn wie je bent.
Plezier:	Wij vinden het belangrijk dat iedereen zich veilig voelt en met plezier naar school gaat.
Eerlijk:	Wij zijn eerlijk en betrouwbaar.
Respect:	Ik behandel een ander, zoals ik zelf ook behandeld wilt worden.

Op deze waarden spreken wij elkaar aan en zijn wij aanspreekbaar.

We rekenen op ieders medewerking bij het handhaven van deze gedragscode. Het is de basis van een goede omgang tussen leerlingen, ouders en de school. Waardering voor elkaar en vertrouwen in elkaar zijn kernwaarden die we van ouders en personeel verwachten om een veilige en liefdevolle omgeving, orde en rust op onze school te bevorderen.

Van de ouders wordt verwacht:

- Dat er sprake is van loyaliteit ten opzicht van de school die ze voor hun kinderen gekozen hebben en de leerkrachten die er werkzaam zijn.
- Dat ze hun kinderen stimuleren om de schoolregels, verwoord door leerkrachten, altijd te zullen opvolgen.
- Dat ze met respect over leerkrachten spreken en dezelfde houding ook van hun kind verwachten. `

Welke afspraken hebben we gemaakt om pesten te voorkomen, tijdig te signaleren en/of aan te pakken?

Pesten moet gemeld worden door òf:

- het kind zelf
- ouders
- de klasgenoten
- teamleden

Het melden van pesten is geen klikken en moet aan de groepsleerkracht worden doorgegeven.

Bij groepsoverstijgende situaties moet ook de directie geïnformeerd worden.

Wanneer valt pestgedrag onder verantwoording van de school en dient de school te reageren?

Als het plaatsvindt op de volgende momenten:

- in het schoolgebouw
- op de speelplaats
- in de gymzaal en het zwembad en op de route heen en terug
- in de directe omgeving van de school gedurende 10 minuten vóór en ná schooltijd
- tijdens buitenschoolse activiteiten georganiseerd door de school

Wat doen we om pesten te voorkomen?

Preventief:

1. Een goede leerlingenoverdracht aan het einde van het schooljaar waarbij individuele en groepsgegevens mondeling en schriftelijk worden doorgegeven.
2. Na iedere zomervakantie worden de schoolregels opnieuw besproken en toegelicht. Eventuele groepsafspraken worden toegevoegd. Regels en grenzen geven houvast en veiligheid en maakt het samenleven makkelijker.
3. De schoolregels worden in september gepubliceerd in de nieuwsbrief en staan ieder jaar in de schoolgids.
4. Er wordt tijd uitgetrokken voor klassengesprekken, om de groepsvorming in de nieuw samengestelde groep en het contact met de nieuwe leerkracht positief te stimuleren.
5. Vervelende voorvallen worden direct aangegrepen om met de leerlingen te bespreken. Dit betekent dat er zowel aandacht is voor goed verlopen gebeurtenissen, als voor incidenten die verkeerd zijn afgehandeld. Positief gedrag wordt beloond door complimenten te geven en kinderen te belonen. Negatief gedrag wordt direct besproken en in verhouding tot de overtreding aangepakt.
6. In iedere groep wordt in september en mei een sociogram gemaakt zodat de leerkracht inzicht krijgt welke kinderen negatief beoordeeld worden. Zij kan hen helpen om beter in de groep te integreren. Leerlingen die zichzelf of de groep erg negatief beoordelen, kunnen ook geholpen worden.
7. Door op een positieve manier veel aandacht te besteden aan de sociaal emotionele ontwikkeling, de regels en afspraken, kun je veel pestgedrag voorkomen.
8. De leerkracht die pleinwacht heeft, is alert op pesten en observeert met name de kinderen die bekend staan als pesters of slachtoffers.
9. De leerkracht reageert altijd als er gepest wordt; niets doen is het gedrag goedkeuren.
10. De leerkracht en ouders moeten zich samen sterk maken tegen het pesten en indien het toch gebeurt z.s.m. samen actie ondernemen.

Wanneer een teamlid pestgedrag signaleert of hierover geïnformeerd is, worden de volgende acties ondernomen.

Curatief:

We hanteren hierbij het zgn. **vijf sporenbeleid**; actie richting het slachtoffer, de ouders, de pester, de groep (zwijgers en meelopers) en het team.

1. Bij de **eerste melding** of signalering van pestgedrag wordt er op school actie ondernomen. Wanneer een leerling meldt dat hij/zij gepest wordt of wanneer een leerkracht het signaleert, wordt door de groepsleerkracht een gesprek gevoerd met het gepeste kind en de leerkracht vertelt waarom het gesprek gevoerd wordt. Er wordt goed geluisterd naar het kind en het moet zijn/haar hart kunnen luchten. Er wordt aan het kind gevraagd wat het zelf zou willen doen tegen het pesten en wat het al heeft geprobeerd. Er wordt een oplossing besproken en afspraken gemaakt, waarbij het kind actief meedenkt. De ouders worden, indien wij het nodig vinden, van de afspraken op de hoogte gesteld.
2. De groepsleerkracht voert een gesprek met de pester en meldt waarom het gesprek gevoerd wordt. De pester krijgt de kans zijn verhaal te vertellen en er wordt samen gezocht naar een oplossing van het probleem. De leerling wordt duidelijk gemaakt dat zijn gedrag onacceptabel is en er wordt een duidelijke grens gesteld. De leerkracht meldt waaraan hij zich ergert en waarover hij zich zorgen maakt; het zuiver waarneembare gedrag wordt benoemd evenals de gevolgen
- 3.

4. ervan voor andere leerlingen, de groep en de sfeer. Het gedrag van de leerling wordt afgekeurd, maar niet de leerling zelf.
De consequenties van het niet veranderen van pestgedrag worden duidelijk gemaakt. De pester krijgt nog een kans en wordt daarbij goed in de gaten gehouden.
5. Als er een **tweede melding** komt over dezelfde leerling wordt het gedrag van de pester doorgegeven aan zijn ouders. De leerling wordt besproken tijdens de teamvergadering zodat iedereen op de hoogte is van de gemaakte afspraken.
6. De groepsleerkracht voert opnieuw een gesprek met het gepeste kind en vertelt waarom het gesprek gevoerd wordt. Verder zie punt 1. De leerling wordt besproken tijdens de teamvergadering zodat iedereen op de hoogte is van de gemaakte afspraken. De ouders worden van de afspraken op de hoogte gesteld.
7. De groepsleerkracht voert een gesprek met de pester en het slachtoffer samen. Dit wordt gemeld aan het team en de tot dan toe betrokken ouders. Er worden duidelijke afspraken gemaakt voor een korte periode (maximaal 2 weken) die steeds gecontroleerd en later geëvalueerd worden.
8. In de groepsmap worden gemaakte afspraken en het verloop ervan kort opgenomen.
9. Er worden gesprekken gevoerd met de groep om ook de zwijgers en meelopers te mobiliseren. De sfeer in de groep moet goed in de gaten worden gehouden. Het slachtoffer denkt mee over de wijze waarop het in de groep aan de orde wordt gesteld.
10. Samen met de groep kan een pestcontract worden opgesteld, dat door alle leerlingen en de groepsleerkracht wordt ondertekend.
11. Wanneer het eerste pestgeval ernstig is, worden de wederzijdse ouders direct geïnformeerd.
12. Bij een herhaald pestprobleem kan de intern begeleider, remedial teacher of intern vertrouwenspersoon een gesprek voeren met de kinderen, eerst apart en daarna samen. Er worden duidelijke afspraken gemaakt, die schriftelijk worden doorgegeven aan de groepsleerkracht en de ouders. Na een maand worden de afspraken geëvalueerd. Deze cyclus kan nog een keer plaatsvinden.
13. Bij een ernstig probleem wordt de contactpersoon van het CJG erbij betrokken.
14. Indien nodig voert de directeur een gesprek met de betrokkenen.
15. Bij ernstig aanhoudende pestproblematiek, zonder actieve inzet van kind en ouders, kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Welke mogelijkheden, middelen en materialen hebben we tot onze beschikking?

We gebruiken diverse bronnenboeken, handreikingen, spelvormen en methodes om onze informatie en ideeën voor de sociaal-emotionele ontwikkeling uit te halen en het pesten aan te pakken.

Deze zijn o.a.:

- de zeven schoolregels
- Gouden Weken 2.0
- de map Wegpesten
- de map Klets
- het kinderkwaliteitspel
- de kalenders SEO-prikkels met spreuken en lesideeën voor de onder- en bovenbouw
- prentenboeken uit de serie Paultje in de onderbouw
- boeken uit de serie 'Onder twee ogen' in de bovenbouw

- boek 'Meester Jaap' van Jacques Vriens
- boek 'Spijt' van Carry Slee
- boek uit de JSW-serie 'Grip op de groep' van René van Engelen
- het inzetten van mediation in de bovenbouw
- de kalender en posters van 'Kids tegen geweld', waar o.a. tips betreft het tegengaan van digitaal pesten op staan
- de 'aardig en sociaallijst'
- de doos vol gevoelens
- poppenkastspel
- dramalessen in verschillende groepen
- schooltelevisielessen over burgerschap
- schoolbrochure 'Stop het pesten'
- diverse websites met informatie en praktische tips voor school en thuis
- gesprekken met de remedial teacher/intern begeleider
- aanbieden van SOVA-training aan leerlingen met problemen
- inschakelen van de schoolmaatschappelijk werk(st)er

Welke actie ondernemen we?

- Volgend cursusjaar gaan we aan de slag met de Kanjertraining.
- We volgen de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen systematisch middels het leerlingvolgsysteem Viseon. In groep 1 en 2 wordt dit aspect van de ontwikkeling al per leerling gevolgd en minimaal twee keer per jaar genoteerd op de signalerings- en observatielijst. De bedoeling is en blijft, dat we alert zijn en indien nodig z.s.m. reageren als de ontwikkeling niet goed verloopt.

Adviezen aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen

1. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
2. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouder(s) van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
3. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
4. Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
5. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
6. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
7. Het gepeste kind niet over beschermen bijv. naar school brengen of 'ik zal het de pesters weleens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Ouders van pesters

1. Neem het probleem van uw kind serieus.
2. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
3. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
4. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
5. Besteed extra aandacht aan uw kind.
6. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
7. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
8. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders

1. Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
2. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
3. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
4. Geef zelf het goede voorbeeld.
5. Leer uw kind voor anderen op te komen.
6. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Achtergrondinformatie voor de leerkracht

Begeleiding van de gepeste leerling

1. Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie er wordt gepest.
2. Nagaan hoe de leerling zelf reageert; wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten?
3. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester graag wil. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
4. Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
5. Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
6. Nagaan welke oplossing een kind zelf wil.
7. Sterke kanten van een leerling benadrukken.
8. Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
9. Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester.

Begeleiding van de pester

1. Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken / pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
2. Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
3. Excuses aan laten bieden.
4. In laten zien welke sterke /leuke kanten de gepeste heeft.
5. Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel. Straffen als het kind wel pest. Belonen (schouderklopje) als het kind zich aan de regels houdt.
6. Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de `stop- denk- doe' houding of een andere manier van gedrag aanleren.
7. Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten?
8. Zoeken van een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk zijn.
9. Inschakelen van hulp; sociale vaardigheidstrainingen, jeugdgezondheidszorg, huisarts GGD.